urmare un bărbat prostituat, trăĭeşte cît o femeĭe prostituată. Manoile, ziceaĭ că femeĭa asta te desgustă, pentru că este o prostituată! Aĭ cuvînt! Dar între noĭ să fie, ştiĭ că nu poţĭ să'ĭ aruncĭ pĭatra? Ştiĭ că desgustul ce'ţĭ insuflă Mesalina aceasta, poţĭ să insufli şi tu, dacă nu astăzĭ cînd prestigiul trăĭeşte încă, dar mîĭne, maĭ tîrziŭ, celeĭ maĭ dulcĭ, maĭ frumoase şi maĭ nobile, Zoeĭ?

— Ştiŭ.

— Ştiĭ? Şi mĭ-o zicĭ asta cu sînge rece? Nu cugeţĭ să te îndreptezĭ?

— Ţĭ-o zic cu sînge rece pentru că o ştiŭ bine. Să mă îndreptez? Este prea tîrziŭ. Ascultă, Froso, şi crede că'ţĭ vorbesc cu sinceritate; nu maĭ am inimă; vĭeaţa îmĭ este o povoară; lumina soareluĭ mă apasă; nu maĭ găsesc mulţămire de cît în viciŭ; vezĭ dar că, ca să mă îndreptez, trebuĭe să mor... Dar ce însemnează mişcarea asta? Pentru ce toată lumea se duce acolo?

— Ce femee frumoasă! şopti unul pe la urechile mele.

— Aşĭ da vĭeaţa mea pe un zîmbet al eĭ! răspunse un altul şi alergă să'ĭ ĭasă înainte.

— Ce? Nu mă'nşel, Froso?... Priveşte: ea este... Zoe! Zoe, la braţul generaluluĭ.. Nu, nu se poate.

— Aĭ ghicit, ea este, Zoe... Dar pentru ce te mirĭ?

— Nu, nu mă mir.., dar o ştiam la ţară...

— Te înşelaĭ... De două zile Zoe este în Bucureştĭ; şade la una din mătuşile sale, amică a generaluluĭ care'ĭ dă braţul... Nu pot gîndi nimic răŭ; dar ţi-am spus: teme-te de a pune vre odată pe femeĭe într'o poziţie umilitoare... Vezĭ cum toată lumea o priveşte?... In adevăr, Manoile, copila asta esta regina frumuseţilor... Ţine, dacă vreĭ, haĭ să o vedem; dă'mĭ braţul: vroĭŭ s'o mistific puţintel...

Mă lăsaĭ să mă poarte.

Străbăturăm cu destulă osteneală mulţimea care era adunată ca să admire pe Zoe, şi ajunserăm pînă la dînsa.

Frosa îĭ adresă cîte-va vorbe pe care nu le auziĭ. Eŭ o salutaĭ. Zoe îmĭ răspunse printr'o rece înclinare din cap.

— Cine este tînărul acesta, o întrebă generalul Rus.

— Nu'l cunosc răspunse ea, şi răspunsul eĭ veni pînă la urechile mele.

Auzĭ tu? Zoe, îngerul acela... O! in-

dignitate!.. Fiind-că'ĭ la braţ cu generalul, nu mă cunoaşte!...

In adevăr, iubite, mĭ-e teamă să nu nebunesc.

— Ce aĭ? mă întrebă Frosa. Eştĭ preocupat şi palid!..

— O să'ţĭ cer ertare, dacă nu pot sta maĭ mult aicĭ... Eştĭ prea delicată, ca să nu'mĭ daĭ voĭe să plec... Nu'mĭ e bine... Pămîntul se învîrteşte cu mine...

— Şi unde te ducĭ? mă întrebă ea.

— Unde mă duc? Ştiŭ eŭ?...

Zicînd aşa, salutaĭ şi plecaĭ spre uşă. Aicĭ însă mă întîlniĭ faţă 'n faţă cu Zoe.

— Eştĭ ca cele-lalte, îĭ ziseĭ.

Ea zîmbi ca şi cînd necazul meŭ îĭ făcea plăcere.

Eşiĭ din bal.

Te încredinţez că nicĭ odată în vĭeaţa mea nu am suferit atîta!...

Mărioara, prostituată!... Zoe, nu vrea să mă recunoască!... Oh!.. dar lumea asta este un ĭad!.. Plecaĭ pe jos în mijlocul nopţiĭ, fără să ştiŭ unde mă duc picĭoarele... Nu maĭ ştiŭ ce fac şi ce gîndesc!... Dar dacă cine-va ar fi scris cugetările mele, ar fi făcut să sîngere inima ce ar fi citit... Era frig; eŭ însă, nu simţeam nimic...

Cînd mă trezii, eram afară de barieră în mijlocul cîmpuluĭ... Eram ostenit. Șezu la rădăcina unuĭ teiŭ de lîngă șosea. Acolo auziĭ urletul unuĭ lup, nu departe. In durerea mea simțeam o fericire de a fi sfîșiat de fiara asta sălbatică... Ast-fel o așteptam cu bucurie, cînd sgomotul a doĭ armăsarĭ ce tîra repede o sanie, mă făcu să întorc capul. Era lună. Sania se opri înaintea mea.

— Manoile! Manoile! mă chiemă un glas de femee.

Era Frosa.

Mă ridicaĭ și mă duseĭ către sanie.

— Ce facĭ acolo, la ora asta?

— Aștept să vie lupiĭ... Dobitoacele astea sărmanele urlă de foame... Vroiŭ să le produc o cină delicată.

— In adevăr... o Dumnezeule!... sîntem perduțĭ! Iĭ aud urlînd... Manoile urcă-te ĭute în sanie...

— Iată'ĭ vin cu cîrdul!... strigă vezeteul... Urcă-te, domnule, căcĭ eŭ plec... Am femeĭe și copiĭ, și n'am gust să'mĭ rămîĭe oasele aice!...

— Mergĭ, îĭ strigaĭ eŭ.

Vezeteul întoarse sania repede să plece. Frosa se ridică în picĭoare, și se lăsă să

cadă din sanie în ninsoare; caiĭ sburaŭ ca vîntul spre oraş. Eŭ alergaĭ să ridic femeĭa ce maĭ bine vroĭa să moară cu mine, de cît să mă lase în prada lupilor.

— Ceea ce facĭ, Froso, este o nebunie.

— Tu mĭ-aĭ scăpat vĭeaţa, şi eŭ sînt datoare să scap pe a ta, pentru ca să fim cfit.

— Ce fel poţĭ să mĭ-o scapĭ, cînd nu veĭ putea să'mĭ daĭ nicĭ un ajutor? Din contră, şi tu eştĭ supusă pericoluluĭ.

— Ba nu; fiarele astea cînd ne-or vedea doĭ, s'or spăĭmînta, şi or fugi.

Lupiĭ veneaŭ alergînd spre noĭ.

— Dumnezeule! iată'ĭ cum vin de repede!... Or să ne sfîşie!... Zicînd vorbele astea se lipi de mine, şi strîngîndu-mă în braţe: — Apără-te, Manoile!...

Frosa, tremurînd de spaimă şi de frig, se strînse lîngă mine ca o floare ce se tupilă în iarbă.

Lupiĭ ajung..., dar în loc să se arunce asupra noastră, ne privesc şi trec repede sperioşĭ.

Ne-am fost făcut de spaimă singurĭ.

Fĭarele acele, eraŭ nişte cîĭnĭ întîrziaţĭ pe aproape. la un cadavru de cal, unde siliţĭ de a lăsa locul uneĭ potae de lupĭ, alergaŭ sperioşĭ.

La noutatea asta neaşteptată, Frosa săltă de bucurie, şi aruncîndu-se în braţele mele.

— Acum o sărutare de soră! îmĭ zise ea:

Buzele mele întîlniră pe ale sale, fragede şi profumate... Puţin trebui să mor de plăcere!...

— Acum să mergem, Manoile.

— Să mergem.

Plecarăm către oraş. Dar nu făcurăm cincĭ-zecĭ de paşĭ, şi Frosa îmĭ zise:

— Manoile, eŭ nu 'mĭ maĭ simt picĭoarele, nu maĭ pot merge.

— Ce? Eştĭ desculţă? o întrebaĭ eŭ uĭtîndu-mă la picĭoarele eĭ.

— Cînd am sărit din sanie, mĭ-am perdut pantofiĭ şi mantela... Dar ce să fac, Manoil? Eŭ o să mor de frig?.... O să'mĭ pĭerd picĭoarele!

— Trebue să te ĭaŭ în braţe.

Ea primi bucuroasă.

O luaĭ în braţe şi îĭ înveliĭ picĭoarele în mantela mea. Mîĭnile sale recĭ ca ghĭaţa le încălzeam sub buzele mele.

După cîte-va minute.

— Cum aĭ venit după mine, o întrebaĭ eŭ.

— Cînd aĭ eşit din bal, aveaĭ figura unuĭ om ce merge să se ucidă; mĭ-era

teamă să nu facĭ vre-o nebunie... Te-am urmat cu sania încet, pînă la locul unde aĭ stat. Trebue să mărturiseştĭ, Manoile, că eştĭ copil de tot!... Dacă'ţĭ eram soră, te-aşĭ fi corectat, dar nu sînt de cît o amică şi nu pot de cît să fiŭ indulgentă la toate nebuniile ce'ţĭ trece prin gînd.

— Eştĭ un înger, Froso!... Ah! pentru ce toate femeile nu sînt aşa?

— Vreĭ să facĭ aluzie la Mărioara?

— Ţĭ-am zis-o! Numele acesta e mort pentru mine.

— Apoĭ dar, de cine vorbeştĭ?...

— Să vorbim altele, Froso!... Lasă-mă să te admir de devotamentul ce aĭ arătat astă noapte... Eştĭ femeĭe rară; uşoară, nebunatică, ĭartă dacă'ţĭ vorbesc ast-fel, dar un caracter...

Nu apucaĭ să'mĭ isprăvesc vorba şi întîlnirăm sania Frosiĭ întorcîndu-se să ne caute. Vezeteul, pînă la barieră, dase sborul cailor, fără să ştie că stăpînă-sa a sărit jos; dar cînd a stat şi a văzut că ea lipseşte, a crezut că a perdut-o şi avînd teamă, s'a întors s'o caute.

Sania se opri; ne urcarăm în ea şi intrarăm în Bucureştĭ.

29 Ianuare

Ţi s'o fi urît cu scrisorile mele! Dar ce vreĭ? Asta'e singura mea mîngîĭere. Dar ştiĭ tu, iubite? Incă o iluzie pĭerdută de la mine; şi aceasta era cea maĭ din urmă care'mĭ maĭ rămăsese! Zoe s'a pĭerdut!...

30 Ianuare

Astă-dată, hotărîrea ce am luat va fi nestrămutabilă. Peste cîte-va zile, nu voĭŭ maĭ fi pe lume. Pînă atuncea însă am să'mĭ scot din capete... Am să'mĭ întocmesc un noŭ harem din cele treĭ fiice ale luĭ Pafos. Regina lor va fi Mărioara.

Erĭ am jucat cărţĭ: am cîştigat două miĭ galbenĭ.

Astă dimineaţă era bîlcĭŭ, saŭ cum zic moldoveniĭ, ĭarmaroc în salonul meŭ.

Toate matroanele bătrîne din Bucureştĭ se aflaŭ aĭce.

— Cine'mĭ cunoaşte pe una, Mărioara? întrebaĭ turma asta de babe.

Toate'mĭ răspunseră că numele acesta le este necunoscut.

Cĭudat!... Ce'mĭ spuse Frosa?... Ce interes avea s'o calomnieze?

— Ce fel este ea? mă întrebă una din babe.

In cîte-va trăsurĭ îĭ făcuĭ portretul şi biografia eĭ.

— Ştiŭ cine vreĭ să zicĭ... Nebiruita! urmă ea, îndreptîndu-se către cele-lalte femeĭ, care începură a rîde; «lasă-te pe mine!».

1 Februare

Cele de'ntîĭ umbre ale seriĭ, copereaŭ capitala la vederea călătorilor întîrzieaţĭ. Bucureştiĭ sînt voĭoşĭ serile carnavaluluĭ. Era o zi de Duminică; miĭ de săniĭ, trase de cîte doĭ caĭ fugătorĭ, şi coperiţĭ de pînze albe, păturĭ şi clopoţeĭ, lunecaŭ ca nişte umbre sgomotoase, pe podul Mogoşoaeĭ, de icĭ pînă colo, încărcate de tot felul de oamenĭ, de toate vîrstele şi de toate condiţiile, învăliţĭ în tot felul de blane bogate şi călduroase.

Strigătul vezeteilor, amestecat cu ţipetele unor femeĭ, ce daŭ, de cîte orĭ o sanie era aproape să se sdrobească de alta, cu rîsul celor nepăsătorĭ, şi cu sgomotul miilor de clopoţeĭ, forma un sgomot mare şi confuz, care semăna o muzica bizară ce punea în mişcare dănţuitoriĭ aceştĭ fantasticĭ.

De prisos a'ţĭ maĭ spune că mă ames-

tecasem cu aceştĭ nebunĭ. Sania mea era încărcată de cîţĭ-va oamenĭ, ĭar eŭ mînam doĭ caĭ şi maĭ nebunĭ de cît noĭ.

Nu a rămas o singură sanie pe care să nu o fi atins în treacătul nostru; pe multe le-am răsturnat, pe multe le-am sfărmat. O sanie trecu repede ca săgeata pe lîngă noĭ: era Zoe, cu o damă, în sania generaluluĭ rus.

— Zoe, în sania omuluĭ aceluĭa!... Ah! nu, mă înşel; nu se poate.

Vruĭ cu orĭ-ce preţ să ajung sania ca să mă informez maĭ bine.

Daŭ biciŭ cailor şi arunc hăţurile din mînă. Două săgeţĭ aruncate tot de odată nu ar fi sburat cu maĭ mare repejune. Ajungem sania în care era Zoe; nu mă înşelasem... Zoe, văzînd caiĭ meĭ liberĭ, înţelese poate, că acesta era efectul supărăriĭ mele, nu ştiŭ, dar scoase un ţipăt ce găsi ecoŭ în inima mea.

Noĭ trecurăm ca fulgerul, şi pînă la barieră răsturnarăm maĭ multe alte săniĭ.

Dar umbra se îndesise, preumblătoriĭ începuse a se retrage.

Ne întoarserăm dar acasă, să primim graţioasele nimfe ce trebuĭa să vie.

— Nu maĭ este îndoĭală, ziseĭ: Zoe e pĭerdută!..

Abĭa intrarăm în casă şĭ lacheul îmĭ anunţă sosirea uneĭ fiice a Vineriĭ.

Ziseĭ să intre.

— Cum te chĭamă drăguliţă? o întrebaĭ...

— Din ce tărîmurĭ viĭ, neĭculiţă? îmĭ răspunse ea. Aolĭo! Una este Zlatca E-vreĭca, de la munte pînă la Dunăre, în ţara Romînească.

Era o femee frumoasă; avea o talie elegantă şi o figură espresivă, cu trăsurĭ foarte nobile şi proporţionate, dar albită ca un perete.

După aceasta veni una, încă copilă, încă novisă; timidă şi sperioasă ca o păsărică prinsă în laţ. Ea pleca ochiĭ şi părea că roşeşte de meseria ce uneltea. Aceasta veni însoţită de mumă-sa. O mumă ce'şĭ aduce copila, să o sacrifice pe altarul viciuluĭ! O mumă! Mîna eĭ a netezit cosiţele sale şi le-a împodobit de florĭ, ca să placă, şi mîna acesteĭ mume n'a tremurat!... Gura eĭ ĭ-a dictat, poate chiar fără voĭa acesteĭ sărmane creaturĭ, locul unde trebuĭe să se prostitue, şi această gură pronunţă încă numele dulce de fiică!.. Şi toate aceste pentru puţină pîĭne.

Uşa se deschide; toată adunarea bate în palme.

— Nebiruita! Nebiruita!... strigară toţĭ cu o vie plăcere.

Era Mărioara.

Vederea aceasta îmĭ făcu o impresie curioasă. Ochiĭ mi se umplură de lacrimĭ.

— Cine 'ĭ stăpînul casiĭ? mă întrebă ea

— Eată'l, iĭ răspunse unul; Manoil...

— Manoil? zise Mărioara gînditoare.

— Ce aĭ Nebiruito? Ce aĭ rămas pe gîndurĭ?

— Nimic... O suvenire... Am cunoscut, sînt doĭ anĭ, nu Manoil... Véde? întrebă ea pe un june.

— Vede, iĭ răspunse acesta.

— Loveşte colea! îmĭ zise Mărioara, întinzîndu-mĭ mîna.

— Ce aĭ întrebat de văd?

— Nu înţelegĭ limbagiul nostru?.. Aĭ banĭ? iată ce-am întrebat. Dar iată Craţa, Despinca, fata cucoaniĭ!.. Eĭ, scena se deschide frumos... Inainte! Să trăiască Sultanul!... Ascultă, drăguţă, îmĭ zise ea puindu'mĭ braţul împrejurul gîtuluĭ, eştĭ al meŭ, şi te iaŭ... Dar spune'mĭ, unde diavolul aĭ ascuns pîn'acum ochişoriĭ ceĭ drăgălaşĭ, de nu ĭ-am văzut pe aicĭ?.. Eştĭ frumos, Manoilul meŭ... Ah! cît am să te iubesc!...

— De mîine înainte.

— De mîine? nu vroiŭ... Din astă-sară... Oh! nu voiŭ suferi să te văd la picioarele alteĭa...

-- Am dat parola.., copila asta care o vezĭ...

— A! copilița asta ce ține ochiĭ în jos ca o mireasă de la Ploeștĭ?.. Cine eștĭ tu, care viĭ să'mĭ răpeștĭ amantul?.. Cine te-a adus aicĭ?

— Tacĭ, Mărioaro.., te rog.

— Este timpul ca să mergem la club, zise unul din convivĭ.

— Plecăm! strigară toțĭ.

Lacheiĭ aduseră o colecție de măștĭ și domine; fie care își alese costumul, și în cincĭ minute am fost gata.

— Ce facĭ? întrebaĭ pe fetița cea timidă ce o adusese mumă-sa, și care sta la o parte fără să se miște.

— Vroiŭ să'țĭ vorbesc, îmĭ zise ea, dar nu aicĭ.

— Să 'mĭ vorbeștĭ? Vino în salon.

Ea mă urmă. Acolo, se aruncă la picĭoarele mele, și luîndu'mĭ mîinile le încărcă de sărutărĭ.

— Scapă-mă, scapă-mă! îmĭ zise ea plîngînd; eștĭ bun și nobil.., mă veĭ înțelege, și fie'țĭ milă de mine.

— Ce este? spune...

— Oh! Domnule... Femeĭa asta ce m'a adus aicĭ este muma mea. Ea are un amant care 'ĭ cere banĭ; nu este nimic care să nu facă pentru dînsul; preţul cu care ea vrea să 'mĭ vîndă cinstea, este în folosul omuluĭ aceluĭa... Am venit fără voĭa mea... Sînt cîte-va zile, ea îmĭ propuse să mă duc la un boĭer; eŭ m'am împrotivit, m'am rugat, am plîns; dar în zadar... Apoĭ ĭ-am spus că am să fug în lume... Atuncĭ ea sări asupra mea ca o fiară, şi 'mĭ făcu trupul vînăt de bătăĭ.., Insă nu isbuti a mă pĭerde. Astăzĭ ĭar îmĭ propuse. Atuncĭ îmĭ ziseĭ, m'oĭ duce, poate că omul căruĭa mă vinde va fi maĭ cu inimă de cît muma mea... Poate că în fundul inimiĭ luĭ va fi maĭ rămas o lacrimă de compătimire.., poate 'ĭ va fi milă de mine şi 'mĭ va scăpa cinstea, şi mă va smulge din ghiarele acesteĭ mume crude!.... O! Dumnezeule! Aşa 'ĭ că nu m'am înşelat?

— Ridică-te, copilă; n'aĭ nicĭ o temere! Am să te trimit la o cucoană la ţară, unde veĭ fi în siguranţă... Luaĭ condeiul atuncĭ şi scriseĭ:

«Dragă Duducă!
«Fetiţa asta este virtutea personificată.
«Ea îţĭ va spune ce soartă o goneşte. O
«puĭ sub protecţia D-tale; ştiŭ că eştĭ bună
«şi generoasă pentru toţĭ şi pentru toate:
«fiĭ şi pentru dînsa. Adio, dragă duducă!
«Nu mă uĭta.

Manoil».

Chemaĭ pe slugă.

— Mîĭne să te scolĭ de dimineaţă, să ieĭ caĭ de poştă, să 'ĭ puĭ la caleaşcă, şi să te ducĭ la Petrenĭ cu scrisoarea şi cu copila asta; îmĭ veĭ răspunde de dînsa cu capul. Du-te!... Iar tu copilă, intră colo în cabinetul meŭ, şi te odihneşte pînă mîĭne dimineaţă...

— Mulţămim, domnule, mulţămim!... eştĭ un suflet generos şi nobil!...

Merseĭ să însoţesc pe ceĭlalţĭ.

Sala baluluĭ era plină.

Căutaĭ pretutindenĭ să văd pe Zoe. Deşartă dorinţă!

Intraĭ în sala unde se joacă cărţĭ, tirînd după mine trupa sgomotoasă. Zoe nu era nicĭ aicĭ.

Pe masă era o movilă de aur.

Un evreŭ, în mijlocul a două-zecĭ de

puntatorĭ, întorcea neîncetat o perçche de cărţĭ în mînă.

— Va banque! iĭ strigaĭ eŭ, puind o carte pe masă.

La vorbele acestea toţĭ întoarseră capul către mine privindu-mă cu mirare şi fie-care îşĭ trase cartea ce pusese.

— Scoate banĭ, zise bancherul, saŭ scoateţĭ masca ca să te cunosc.

Aruncaĭ pe masă o pungă cu o mie de ducaţĭ. Ochiĭ evreuluĭ se înflăcărară; aĭ fi zis că e un lup flămînd, ce vede o pradă. Mîna'ĭ tremura ca la Cain; vorba i se încurca pe buze.

— Cartea pe faţă! îmĭ zise el.

— Mergĭ înainte!.. Staĭ!.. Am cîştigat...

Luaĭ baniĭ şi eşiĭ în sală, dînd braţul Mărioareĭ.

— Acum să cinăm, dragiĭ meĭ.

— Să cinăm, ziseră femeile.

Trecurăm într'un cabinet la o parte. Aicĭ dăduĭ ordin să se pue şase-spre-zece talgere. O mulţime de cunoştinţe veniră de mă felicitară.

Invitaĭ pe toţĭ la masă. Eram opt bărbaţĭ; ne maĭ trebuĭa treĭ femeĭ... Şeful poliţieĭ se însărcină să le aducă.

Ne puserăm la masă. Mărioara desfăta societatea prin glumele sale.

— In sănătatea luĭ Manoil! strigă unul, ridicînd un toast.

— Vivat!..

Toastele se repetară şi vinul curgeà în torent.

— Eŭ proclam pe Manoil şeful nostru! strigă un altul.

— Cel maĭ frumos amant ce am avut! zise Mărioara cerîndu-mĭ o sărutare.

— Să trăĭască Manoil!

Capul mi se întorcea.

— Pentru ce te-aĭ întors din Rosia, Nebiruito! strigă unul.

— Amorul patrieĭ a înturnat-o, zise un altul.

— Tacĭ, Petrachi! zise Mărioara. Tu nu deschizĭ nicĭ o dată gura de cît ca să spuĭ o prostie... Vedeţĭ cum se scriŭ istoriile în secolul nostru?..

— Apoĭ dar, spune tu.

— Băĭete,dacă vre o dată te veĭ apuca să scriĭ biografia mea, scrie că Nebiruita s'a întors din Rosia pentru că amantul eĭ nu maĭ avea nicĭ un ban. Nu'mĭ place să mă linguşască nimenĭ.

— Nebiruito, îĭ maĭ zise unul, eŭ mă însărcinez să scriŭ vĭeaţa ta, cu condiţie să'mĭ spuĭ cîţĭ bărbaţĭ aĭ iubit?

— Dar ce naĭba aveţĭ, domnilor, în astă-seară? Ar zice cine-va că v'aţĭ lăsat duhul la uşe!.. Cîţĭ bărbaţĭ am iubit?.. Vroeştĭ să mă însulţĭ? Dragul meŭ, pentru D-zeŭ! nu'mĭ scrie vĭeaţa, căcĭ în loc să facĭ un roman saŭ o tragedie, te veĭ trezi că aĭ făcut o novelă pastorală.

— E nepreţuită, zise altul.

— Vorbeştĭ ca cînd nu te cunoaşte nimenĭ, zise Aga; sînt doĭ anĭ, la Petrenĭ, eraĭ nebună de amor după un.., să'l maĭ numesc?

— Zi maĭ bine după doĭ.., şi pentru ce să nu'ĭ numeştĭ?.. Să'ĭ spun eŭ: unul era Alecsandru, şi altul Manoil... Ca tine dragul meŭ... Şi'ţĭ seamănă... Dar este multă vreme de cînd n'am maĭ auzit vorbindu-se de dînsul... Sînt sigură că a murit; cel de'ntîĭ era maĭ positiv, şi a ştiut să se folosească de şederea mea la ţară. Cel al doilea, era un poet.., mă ĭubea sărmanul ca un nătărăŭ; dar fu maĭ puţin folosit de cît Alecsandru; însă vă jur că n'am ĭubit nicĭ pe unul nicĭ pe altul.

— Eştĭ dar o femeĭe fără inimă, îĭ răspunse unul...

— Eştĭ un nebun, îĭ zise ea; auzindu-te cine-va ar crede că eştĭ un vĭeţuitor din

lună! O femeĭe care se prostitue la cel de'ntîĭ sosit, care 'ĭ zice că o ĭubeşte, că moare de amor, este o femee de inimă, nu'ĭ aşa? Dar, *imbecile!* oamenĭ de aceĭa sînt mulţĭ; toţĭ pot să'ţĭ zică că te iubesc, că mor de amor... Vorbele nu costă nimic... Trebuĭe dar să fi a tuturor, căcĭ trebuĭe să aĭ inimă!..

— Este nepreţuită, repetă cel ce maĭ zisese vorba aceasta.

— O idee! strigă unul.

— Care?

— Să mergem să jucăm cărţĭ, şi cine va cîştiga, să dea toţĭ baniĭ Nebiruitiĭ... I se cuvine căcĭ, pre legea mea, este nepreţuită!

— Bun! răspunseĭ eŭ... Am două miĭ ducaţĭ cu mine, — toată starea mea în banĭ; orĭ îĭ pisez toţĭ, orĭ îĭ îndoesc şi'ĭ împart cu Nebiruita.

— Ştiĭ ce, neĭculiţă? îmĭ zise Mărioara. Inchipueşte-ţĭ că aĭ cîştigat aste două miĭ ducaţĭ care'ĭ aĭ; şi dacă eştĭ hotărît să'ĭ împarţĭ cu mine, dă'mĭ acum o mie.

— Lasă-mă Mărioară! Miea care mĭ-o cerĭ poate o să-mĭ aducă norocul. Să cîştig încă două miĭ, ş'apoĭ să vezĭ vĭeaţă ce o să ducem.

— Bravo! Noroc bun, Manoile! Un toast în norocul luĭ Manoil, domnilor!

— Bravo! ziseră toțĭ; toastele se repetară, și eŭ, însoțit de vre-o doĭ din convivĭ, plecaĭ, lăsînd pe ceĭlalțĭ cu femeile la masă.

In sala de cărțĭ, găsiĭ pe Generalul. Incepuĭ cu dînsul o partidă și puseĭ pe masă un pumn de ducațĭ. El mestecă cărțile.

— Aĭ perdut, îmĭ zise el çu sînge rece.

— *Quitte ou double!* îĭ ziseĭ, puind altă carte.

El amestecă cărțile, le întoarse. Aĭ pĭerdut îmĭ maĭ zise el, scoțîndu-mĭ-o în fața.

Daŭ toțĭ baniĭ ce aveam.

— Nasturiĭ ceĭ frumoșĭ de briliant nu'ĭ jocĭ?

— O sută de ducațĭ mă țin.

— Fie, ți'ĭ primesc cu două sute... Iarășĭ aĭ perdut îmĭ zice.

— Caiĭ și trăsura, cincĭ sute de galbinĭ.

— Fie.

— Intoarce, că cartea'ĭ pe masă.

— Aĭ perdut ĭarășĭ, domnișorule!

— Mobilele și tot ce am în casă, treĭ sute de galbinĭ! Primeștĭ?

— Fie... Stos!

— Valet!

— Aĭ pĭerdut iarăşĭ.
— Fă'mĭ credit.
— Nu se poate.
Apoĭ plecîndu-se la urechile mele:
— Zoe te iubeşte, îmĭ zise... Renunţă la dînsa; o mie de ducaţĭ, să jucăm!
— Generalule!
— Gîndeşte-te! Ia'ţĭ seama!
— Fie! îĭ ziseĭ, şi simţiĭ că casa se învîrteşte cu mine.
— Aĭ perdut, îmĭ zise el; şi lăsă cărţile din mînă.
Apoĭ, plecîndu-se ĭarăşĭ la urechĭa mea:
— Astă seară chiar voĭ veni să ĭaŭ în stăpînire caiĭ, şi apartamentul d-tale, cu tot ce se află în lăuntru.
— Astă-seară? Nu se poate; o! unde să mă culc?
— Unde ştiĭ... Asta nu mă priveşte.
— Dar, generalule, fiĭ omenos.
— Vreĭ să'ţĭ fac graţie?
— Graţie? Află, domnule, că Romînul nu cere graţie, în nenorocirile sale.
Eram disperat. Mă întorseĭ în cabinetul unde aşteptaŭ femeile.
— Am perdut tot!
— Nu e nimica, răspunse Mărioara; nicĭ eŭ, vrea să zică, n'am cîştigat. Mîĭne

o să'ţĭ întorcĭ. Umpleţĭ paharele, d-nilor! Şampania, deşteaptă bucuria şi sparge întristarea!

Capul meŭ vuea; credeam că casa se întoarce cu mine, vedeam oamenii pe jumătate; pare că toţĭ dănţuea înaintea ochilor meĭ! Mărioara nu era maĭ puţin ameţită; părul eĭ scurtat şi castaniŭ cădea pe umeriĭ albĭ ca laptele. Ea se pleca pe mine, gura eĭ căta neîncetat cînd buzele mele, cînd paharul de şampanie.

— Vĭeaţa este tristă, amiciĭ meĭ! Să bem, ca să înecăm durerile ce simţim!...

— Ce? Aĭ şi tu durerĭ? o întrebă unul.

— Dacă am durerĭ?... Crezĭ că vĭeaţa ce o duc îmĭ este plăcută? Crezĭ că nu am o minută în care roşesc de mine însu-mĭ? Şi plîng cu lacrămĭ!

Zicînd vorbele aceste, o înecă plînsul.

— Dar sînt nebună! urmă ea. Dragiĭ meĭ, ĭertaţi-mă, uĭtasem că eŭ sînt aicĭ ca să vă fac de petrecere...Să bem...Bucuria va veni!... Vino, scumpul meŭ Manoile... O sărutare, o lungă sărutare, şi fiĭ voĭos, ast-fel este cartea.

— Dar am perdut tot.

— Ce fel?

— Tot, îţĭ zic; acela ce cerşeşte pe po-

duri este mai bogat de cît mine...Nu mai am nimic....

— Nici cu ce plăti masa ?

— Nu mai am nici unde dormi astă noapte, am pierdut trăsura, caii, casa, și tot ce am în lăuntru...Nu mai am de cît fracul ăsta ce vedeți asupra mea!

— Adevărat, strigară doi inși, noi am fost martori la aceasta.

— Dacă este așa, zise Mărioara, îți fac reverințele mele, domnule Manoile! Vei plăti scump farsa ce ne-ai jucat!

— Dacă este așa, zise birtașul, vei avea bunătate să'mi lași aici fracul...

— Bravo! strigă altul, desbrăcați-l.

Oameni și femei puseră mîna pe mine; într'un minut eram jumătate desbrăcat.

— Aide! zise un vechiŭ camarad, fă-ne ceva versuri să te iertăm!

— Ce? Este poet acesta?

— Atîta'i lipsea.

— Manoile, dacă ești poet, găcește cum se rimează poețel?

— Cu ușurel, răspunse altul.

— Ba cu mișel, strigă un altul, și toți începură să rîdă.

— Imi vei plăti cu sîngele tăŭ aceasta, îi strigai.

Rîsul lor se adăogi.

— Manoile, fă'mĭ o odă, să te plătesc aĭcea.

— D-zeul meŭ? Cine mă va scăpa?

— Eŭ, răspunse un glas de femee.

Mă întorseĭ şi văzuĭ o femee în mască, care'mĭ întinse mîna.

— Vino, Manoile!

— Zoe!

— Unde să vie, zise birtaşul, este dator cu o sută de galbinĭ.

— Iată'ĭ, zise ea, aruncînd o pungă plină cu aur.

Birtaşul numără baniĭ şi află suma îndoită.

— Dacă este aşa, am cinste să mă închin...

— Vino, vino, Manoilul meŭ!...

Mă îmbrăcaĭ şi urmaĭ acest înger ceresc.

— Să eşim de-aĭcea, zise Zoe.

— Dar unde să mergem?

— Acasă.

— La mine?

— Dar.

— Dar nu ştiĭ nimic? Dreptul de a reintra în casă l-am perdut în cărţĭ... Casa mea va fi orizonul de acum înainte...

— O Dumnezeule!

— Zoe! Zoe! Sînt un mizerabil!... Numaĭ moartea poate să mă scape...

— Manoile, nu vorbi ast-fel...

— Zoe, nu sînt demn de pardon... Am jucat în cărţĭ... Intoarce-ţĭ ochiĭ de la mine, căcĭ aĭ să auzĭ un lucru grozav!

— Pentru D-zeŭ! Mă speriĭ?

— Am jucat în cărţĭ.., pardon!... pardon!... pe tine, Zoe, pe tine te-am jucat...

— Nu te înţeleg...

— Un om mĭ-a zis: Zoe te ĭubeşte; renunţă la ea şi să jucăm; dacă pĭerd, pĭerd o mie de ducaţĭ, dacă cîştig...

— D-zeul meŭ!... Dar eştĭ nebun!... Unde o să dormĭ astă noapte?...

— Nu ştiŭ.

— Să mergĭ la Frosa, saŭ la Elena.., Aşteaptă-mă un minut... Vreŭ să le întîlnesc...

Zoe se duse.

Generalul trecu pe lîngă mine.

— O vorbă, domnule!

— Două, dacă vreĭ.

— Dinĭoară eraĭ egalul meŭ; acum nu aĭ nicĭ unde să trecĭ noaptea. Vino să'ţĭ fac o propunere.

— Care?

— Ştiĭ că sînt puternic?... Inaintea mea

nu este nicĭ o autoritate aicea care să ridice fruntea...

— O ştiŭ.

— Eŭ, din astă seară îţĭ ĭaŭ casa în stăpînire.

— Poţĭ.

— Dar pot tot odată, nu numaĭ să te las acasă, dar să'ţĭ întorc banii ce am cîştigat.

— Cum?

— Maĭ întîĭ să eşim îndată de aicĭ.

— Pe urmă?

— Acasă ţi-oĭ spune.

— Primesc.

Eşirăm din bal; în cîte-va minute furăm acasă.

— Ia o hîrtie, şi scrie ce ţi-oĭ dicta eŭ...

— Numaĭ să nu fie o laşitate.

— Domnule!...

— Dictează.., vom vedea...

«Zoe!

«Dacă vreĭ să mă vezĭ încă o dată «cîte-va minute înainte de a muri, grăbeşte de vino.» Destul. Acum subscrie şi trimite scrisoarea la Zoe. Tu veĭ pleca de acasă, înţelegĭ?... Iată condiţia de care'ţĭ vorbeam.

— Ascultă, Generalule! Am călătorit

mult; am văzut tot felul de ţărĭ.., prin urmare am cunoscut tot felul de mizerabilĭ!... Ĭar nicĭ unul care să te întreacă!

Generalul se sculă.

— Domnule! astă insultă se poate spăla numaĭ cu vĭeaţa....

Nu apucă să mîntue şi de o dată văzuĭ că uşa cabinetuluĭ se deschide repede.

Era Frosa şi Zoe.

— Mulţămesc, Manoile! mulţămesc, îmĭ zise Zoe; aĭ inimă nobilă.

— Stăĭ, Generalule, zise Frosa... Ascultă, Manoile, omul acesta este un laş, nu ticălos; cărţile cu care ţi-a cîştigat eraŭ măsluite...; nu'ĭ eştĭ cu nimic dator.

— Doamnă! dă-ţĭ seamă! O să'mĭ răsbun amar, zise Generalul eşind.

— Să'ţĭ răsbunĭ asupra uneĭ femeĭ? Nu este o noutate ceea ce zicĭ.

— Cărţile eraŭ prefăcute?

— Ascultă, Manoile. De cînd aĭ intrat în bal, nu te-am scăpat un minut din vederea mea; pe cînd jucaţĭ eram acolo, lîngă Generalul; un ofiţer îĭ da, de cîte orĭ puntaĭ, o părechc de cărţĭ pe ascuns; privitoriĭ şoptiră la urechile mele: cărţile sînt măsluite., îl înşală!... Insă nimenĭ nu avu curagiul să ţĭ-o spue ţie... Eram in-

dignată, cu atîta maĭ mult căcĭ auzisem ce'ţĭ şoptise Generalul... Ast-fel îĭ smulseĭ cărţile din mînă: Generale eştĭ un laş, îĭ ziseĭ... Vedeţĭ, domnilor, mă îndreptaĭ către maĭ mulţĭ jucătorĭ care, esaminîndu-le, declarară că aveam dreptate. Te căutam să'ţĭ spuĭ, cînd găsiĭ pe Zoe, spăimîntată de nenorocirea ce ţi se întîmplase. Copila îmĭ zise că te-a văzut în bal; te căutarăm îndeşert. Atuncĭ crezînd că aĭ venit acasă, alergarăm aci, tocmaĭ pe cînd intraĭ cu Generalul. Temîndu-ne de vre o laşitate din partea acestuĭ om, ne ascunserăm în cabinetul cela, de unde am auzit toate.

— Mulţămesc, bunul meŭ Manoil, căcĭ dacă mĭ-aĭ fi trimis scrisoarea aceea, aşĭ fi venit îndată.

— Dar e tîrziŭ... Zoe, să mergem acasă.

— Da, buna mea Frosă...

— Manoile, cred că o să te vedem înainte de plecare, nu'ĭ aşa?

— De plecare? Nu înţeleg ce vreĭ să zicĭ.

— Ne ducem la Paris, cel mult peste patru zile...

— Singură?

— Cu Zoe, Elena şi Andreĭ...

— Cu Zoe?

Lucru cĭudat!... Noutatea asta făcu o impresie străină asupra mea...Nu ştiŭ ce simţiĭ; dar aş fi vroit ca Zoe să nu plece, saŭ să nu plece fără de mine. Văzuĭ în imaginaţia mea ca printr'un vis, copila aceasta, lăsată în voile sale, ocolită de adoratorĭ, ĭar eŭ şters din suvenirea sa... Oh! eram gelos!... Zoe pleacă! Cuvîntul acesta îmĭ făcea răŭ; ea era singura fiinţă ce se maĭ interesa de mine; şi o pĭerdeam pentru tot deauna poate.

— Eĭ bine, mă întrebă Zoe cu Frosa...

Aşĭ fi dat lumea ca să nu plece. O Dumnezeule! Aşa dar am să rămîn cu totul strein în lume!...

Cu vorbele aceste mă înecă plînsul.

— Trebuĭe să fiŭ prea degradat şi prea nefericit, de bună seamă, că toată lumea mă părăseşte.

Imĭ ascunseĭ capul în mîĭnĭ şi fără să vreŭ, plîngeam ca un copil.

— Zoe, dacă inima nu te maĭ ţine aicĭ şi dacă sînt ursit să văd stingîndu-se cele maĭ dulcĭ vise de fericire ale vĭeţiĭ mele şi să mor de durere, pleacă! pleacă! Singurul lucru ce te rog, este să nu maĭ gîndeştĭ şi să nu'ţĭ maĭ aducĭ aminte de mine. Dar eştĭ crudă, Zoe!... Căcĭ eŭ nu

am meritat o lovitură ca aceasta!... Ah! în adevăr, doamna mea, sînt nebun ca să vorbesc ast-fel!... Căcĭ în sfîrşit, cine sînt eŭ? Un om vil şi degradat pe care sufletele cele maĭ vile şi degradate ar fi trebuit să'l părăsească! Da, da, sînt nebun!... Ah! pardon, pardon, Zoe, dacă am crezut un minut că un înger ca tine a putut să mă iubească!...

— Nu'ţĭ ziceam eŭ? zise Zoe, aruncîndu-se în braţul meŭ. Te iubesc, te iubesc! Manoilul meŭ! Nu, nu voiŭ pleca; o durere desperată îmĭ însufla ideea aceasta; dar acum... Oh! zi, zi încă odată că mă iubeştĭ!... Vorba asta în gura ta este dulce ca vĭeaţa!

Vorbele, fără sir, se grămădeaŭ pe buzele sale; lacrimile străluceaŭ în genele eĭ.

— Te iubesc, Zoea mea, încă de mult; eŭ însumĭ nu ştiam... Da, da, te iubesc! Cînd auziĭ că aĭ să plecĭ, mi se păru ca o mînă de fer îmĭ smulge inima!

La vorbele aceste, Zoe plîngea cu hohot.

— Eartă-mă, îmĭ zise ea, sînt atît de fericită! Nu ştiŭ ce zic, ce fac!... Ah! cînd aĭ ştiĭ cît sufeream!

— Zoe! numaĭ eŭ am trebuinţă de ertare!

— Fetică, zise Frosa, este mĭezul nopţiĭ, să mergem!

— Dar, Zoĭca mea! Acum să te ducĭ... Aĭ făcut un om fericit, aĭ ridicat un om din tina ticăloşieĭ... Acum poţĭ să te ducĭ şi fi mulţumită cu inima ta... Aducerea aminte a cuvintelor tale, va rămînea să mă mîngîĭe în singurătatea mea!

— Mîĭne vom prînzi împreună? zise Frosa, şi făpturile astea june şi drăgălaşe dispărură ca două umbre de fericire!

3 Februare

Abia cele dintîĭ raze ale ziliĭ pătrunseră în camera mea, şi Generalul trimise doĭ martorĭ să mă chĭeme la duel.

— Generalul, îmĭ face mare onoare, le răspunseĭ eŭ. Primesc cu plăcere propunerea sa; nu aveţĭ trebuinţă a vă înţelege cu martoriĭ meĭ; mă voiŭ bate cu armele ce va vroi Generalul. Locul, pavilionul de la Băneasa; la amĭază-zi, voiŭ fi acolo cu martoriĭ meĭ.

Trimişiĭ Generaluluĭ eşiră.

— Domnule Manoile, îmĭ zise Ana, copila ce o smulsesem din ghĭarele pros-

tituţieĭ, şi care dormea într'un cabinet alăturea, aşteptînd să plece la ţară.

— Ce vreĭ, Ano?

— Vreĭ să te baţĭ în duel? Am auzit tot fără să vreŭ; te încredinţez, nu'mĭ puteam astupa urechile.

— Eĭ bine! Şi pe urmă?

— Poate să te omoare! Ce păcat! Eştĭ atît de bun, atît de mărinimos! Dacă aşĭ putea, te-aşĭ opri; dar nu am nicĭ un drept asupra d-tale. Iţĭ fac însă o rugăcĭune!

— Spune, copilă!

— Lasă-mă să staŭ încă astăzĭ aicĭ. Rănit, ferească D-zeŭ, să aĭbă cine să te caute; o femee se pricepe maĭ bine.

— Eştĭ liberă să facĭ ce vreĭ.

Mă îmbrăcaĭ şi eşiĭ să 'mĭ caut martoriĭ.

Băgaĭ de seamă că toată lumea ce mă cunoştea şi întîlneam, saŭ întorcea capul, saŭ se uita la mine cu curiositate. Imĭ închipuiĭ că acestea vine de la scena ce avusesem la bal.

Merg la doĭ inşĭ carĭ 'ĭ cunoşteam; îĭ rog să 'mĭ fie martorĭ; nu vor să primească.

Orĭ unde mă îndreptaĭ, îmĭ închiseră ușa.

Temîndu-mă să nu lipsesc de la randevu, alergaĭ la Băneasa, fără martorĭ. Nimenĭ! Aștept acolo; nimenĭ.

Mă întorc acasă; întreb dacă cine-va m'a căutat. Nimenĭ!...

— Cu atît maĭ bine că n'aĭ găsit pe nimenĭ! zise Ana.

— Ano, mĭ-am luat de seamă că tu nu trebuĭe să te ducĭ la țară. Țĭ-am găsit eŭ un loc maĭ bun aicĭ în Bucureștĭ. Este aicĭ o domnișoară frumoasă la chip ca și la suflet. Ea mă iubește, eŭ o iubesc ca vĭeața. Dar sînt nebun!... Ce 'țĭ vorbesc eŭ ție ast-fel de lucrurĭ? Tu nu știĭ încă ce va să zică a iubi...

— Ițĭ cer ertare domnule Manoil! îmĭ zise ea. Sînt de cincĭ-spre-zece anĭ, este adevărat; dar nenorocirile mĭ-aŭ dat douăzecĭ. Părăsită de mumă, de toată lumea, simțeam trebuință de a iubi ceva... Iubesc un băĭat de două-zecĭ de anĭ, care, ca mine, este și el străin în lume; noĭ săraciĭ, noĭ iubim maĭ mult de cît d-voastră, căcĭ în vĭeața simplă și tristă, inima este singură a noastră comoară.

— Bine, Ano, și unde este iubitul tăŭ?

— El este în casa Logofătuluĭ B...
— In ce condiție?
— Rob.
— Rob? Țigan? Tu, o ființă atît de frumoasă să iubeştĭ un țigan?
— Aşa, domnule, şi încă cu iubirea cea maĭ adevărată. Dar cînd aĭ şti ce suflet are băĭatul ăsta, cînd aĭ şti cîtu'ĭ de bun, delicat, cu minte... O! Domnule, nimenĭ n'ar zice că e țigan. Să 'l auzĭ cît de dulce vorbeşte!... Să vezĭ cum scrie...
— Cum? Un țigan să ştie carte?
— Da, domnule. Dascălul care avea boĭerul în casă pentru copiĭ, l-a învățat şi pe dînsul carte. Toată ziua muncea bĭetul băĭat ca un rob, iar noaptea învăța, căcĭ avea tragere de inimă. Nu este destul atîta, dar el şi zugrăveşte, domnule! A învățat şi zugrăvitura de la dascălul acela. Să vezĭ cum mĭ-a făcut portretul meŭ, fără să fiŭ față.
Vorbind ast-fel îmĭ scoate un cadru mic, cu două fețe. Pe o parte era portretul eĭ, desemnat cu tuş; era destul de bine; pe ceea parte era un potret bărbătesc.
— Dar acest potret al cuĭ e?
— Este portretul săŭ. L'am rugat eŭ,

şi s'a zugrăvit singur în oglindă. Aşa că'ĭ bine, domnule?

— Amantul tăŭ, Ano, este cu talent, şi'ţĭ daŭ dreptate să'l iubeştĭ.

— Aşa'ĭ că e păcat, domnule, să fie rob? Inchipueşte'ţĭ ce voiŭ face eŭ acuma, cu iubirea mea? Eŭ nu'l pot dobîndi de cît făcîndu-mă roabă; şi ştiĭ, domnule, numaĭ ideea asta, mă face să nebunesc. Este grozav lucru a fi cine-va rob, domnule, nu'ĭ aşa?

— Aĭ dreptate, copila mea, robiea este amară!

— De multe orĭ l-am îndemnat eŭ să se hotărască să fugă cu mine; să trecem în altă ţară şi să ne facem nevăzuţĭ de aicĭ, ca să trăim liberĭ; dar el nu vrea, căcĭ nu se îndură să lase pe mumă-sa, pe care o iubeşte ca sufletul. Eŭ, una, nu ştiŭ cum poate el să'şĭ iubească muma. El se şi teme: boĭerul, stăpînul săŭ, e mare şi puternic; el, prin ocîrmuire, îndată ne-ar urmări şi ne-ar prinde şi atuncĭ ar fi vaĭ de el! Ah! D-zeule! Cînd ar şti Stăniţa că eŭ sînt aicĭ, sînt sigură că s'ar ucide!

— Linişteşte-te, Ano! Zoe o să facă fericirea voastră, sînt încredinţat...

— Ah! d-le Manoile! Ce văd? Curtea e plină de cazacĭ! Uĭte-te!

Copila eşi şi după două minute intră speriată.

— Domnule Manoile! Poliţia!...

— Zi să intre!

Secretarul poliţieĭ intră însoţit de doĭ.

— Cunoştĭ stiletul acesta? mă întrebă poliţaĭul, arătîndu-mĭ un cuţit plin de sînge.

— Este al meŭ, îĭ răspunseĭ; literile astea iniţiale mărturisesc. Dar cum se află el în mîna d-tale? Erĭ încă era pe masa mea aicĭ!

— Acest stilet s'a găsit în noaptea trecută, înfipt în inima coloneluluĭ P..., zise el.

— Amantul uneĭ femeĭ numită Mărioara?

— Vezĭ că ştiĭ? Scrieţĭ aceasta, domnilor, ca prima d-sale arătare! Acuma, domnule Manoile, trebue să înţelegĭ că este banuĭală cum că uciderea asta s'a comis de d-ta... Mărioara aceea te acuză şi cuţitul acesta, care nu tăgăduieştĭ că e al d-tale...

— Ce fel mă acuză, Mărioara?

— Zice că te-a văzut eşind din camera coloneluluĭ...

— Calomnie, domnule! Calomnie infamă.

— Acuma de odată, d-ta eştĭ arestat,

domnule! Inţelegĭ bine că nimenĭ nu poate zice încă că d-ta eştĭ ucigătorul... Este bănuĭală... Noĭ ne facem datoria, pînă cînd tribunalul va hotărî...

Apoĭ turnîndu-se către Ana:

— Fata asta, orĭ cine ar fi, se socoteşte arestată. Porunca zice să te arestăm în casa d-tale... O persoană deosebită ca d-ta, nu are loc la puşcărie... Nimenĭ nu poate eşi de aicĭ! Acuma, domnilor, noĭ să mergem!

Poliţia eşi.

— Domnule Manoil, nu eştĭ vinovat... D-zeŭ însuşĭ să mĭ-o zică, nu o cred!

— Eştĭ bună, Ano; îţĭ mulţămesc. Nu mă tem de legĭ. Dreptatea va fi pentru mine ; sînt calomniat. Dar am cuvînt ca să mă turbur : calomnia este ca un cărbune stins, ce nu te arde, dar te mînjeşte. Erĭ seară încă, eram ferice ca o pasăre în aer; şi astă-zĭ.... Dar este o fatalitate ce cade asupra mea! Abia îmĭ zîmbeşte un minut de fericire, şi se stinge ca un vis!... Zoe, poate, nu va crede că sînt nevinovat! Toată lumea mă va ocoli! Părinţiĭ mă vor arăta copiilor lor, şi vor zice: acest om este un ucigător!

Un serv îmĭ aduse o scrisoare.

O scrisoare! Poate de la Zoe!.. O deschid... Era de la martoriĭ Generaluluĭ...

«Domnule!

«N'am venit la randevu, pentru că eştĭ acuzat de ucigător. D-ta înţelegĭ că pe cît timp veĭ purta acest nume, nu poţĭ să te baţĭ cu un om onorabil».

Scrisoarea aceasta îmĭ explică primirea cea rece a cunoştinţelor mele în ziua aceasta, refuzul martorilor şi cele-lalte.

Sgomotul se răspîndise în oraş că sînt ucigător.

Mulţimea credulă, fĭara aceasta cu o sută de inimĭ, şi fără nicĭ un cap, se strînse înaintea casiĭ mele. Uniĭ strigaŭ: afară ucigătorul! Alţiĭ aruncară cu pĭetre în ferestre. Pe Ana o răni la cap. Poliţia veni şi împrăştie norodul.

4 Februare

Toată lumea mă ocoleşte. Zoe plînge; nenorocirea mea îĭ va ucide vĭeaţa. Trebuĭe să mă fi dispreţuind!

Numaĭ la nenorocire cunoaştem adevăraţiĭ amicĭ. Eŭ însă nu am nicĭ unul, căcĭ toţĭ m'aŭ părăsit, pînă şi Ana. Toţĭ, afară de unul, care nicĭ odată n'a avut un bine deosebit de la mine; Gherman, sărmanul bătrîn! Să'l fi văzut cum îmĭ lua mîĭnele

şi le săruta, zicîndu-mĭ: curagiŭ... Dumnezeŭ e bun!...

Ana, care o credeam a fi un înger, însuşĭ ea a fugit! Dar sînt nebun! Pentru ce mă voiŭ plinge? Trebue să sufer urmăririle faptelor mele! Cine altul de cît eŭ însumĭ, este cauza tuturor acestor nenorocirĭ?...

5 *Februare*

Nu trebue să osîndim repede.

Zoe a venit să mă vază.

Abĭa intră în camera mea, şi mi se aruncă în braţe plîngînd.

— Manoile! Toţĭ te părăsesc! In familia noastră nimenĭ nu vrea să maĭ audă de tine vorbind; numaĭ unchĭul meŭ îţĭ ţine parte. In lume, femeile, maĭ generoase de cît bărbaţiĭ, aŭ luat partida ta; dar eŭ sînt sigură despre inocenţa ta!... Eŭ, Manoile, sînt încredinţată că nu eştĭ culpabil... Eştĭ jucăria uneĭ intrigĭ infame... Ah, ce necaz am avut pînă să viŭ aicĭ!

— Zoe! îngerul meŭ, care 'mĭ daĭ vĭeaţă în minutele astea! Imĭ zicĭ că eştĭ sigură de inocenţa mea!... Eĭ bine!... Sînt fericit!... Uită-mă; voiŭ muri cu nepăsare!... Ce'mĭ pasă că lumea mă ocoleşte? Tu

îmĭ rămîĭ, Zoica mea!... Lumea, pentru mine, eştĭ tu. Amorul uneĭ femeĭ degradate m'aŭ fost degradat, şi îmĭ făcuse vĭeaţa povară; amorul tăŭ mă ridică şi'mĭ face zilele plăcute! Lasă-mă să'ţĭ sărut mîĭnile, picĭoarele, o suflетul meŭ!... Lasă-mă să te admir! Eştĭ frumoasă sub costumul acest negru! Frumoasă ca dimineaţa care ese din umbrele nopţiĭ!... Lasă-mă să admir florile acele cereştĭ şi fragede, ce soarele tinereţiĭ le seamănă pe feţele tale!... Să le admir eŭ, eŭ singur!.. Căcĭ vezĭ, Zoică, sînt gelos şi de lumina ziliĭ ce te sărută!

— Manoile!

— Sînt nebun, nu'ĭ aşa?

— Nu am zis aceasta. Dar pentru ce să fiĭ gelos?... Saŭ maĭ bine... da, da, Manoile, fiĭ gelos!... Şi mă iubeşte!... Eŭ însumĭ sînt geloasă... Ah! cînd aĭ ştiĭ cît am suferit pe cînd te vedeam vorbind cu alte femeĭ!... Dar eram nebună; nu aveam cuvînt; aşa e, Manoile? Ah! zi că nu aveam cuvînt!

— Copilă!

— Mi se părea numaĭ, că am cuvînt; nu este aşa?

— Zoe, poţĭ bine să zicĭ vorba asta;

căcĭ nu eram atît de căzut pre cât mă arătam. Fiinţele acele voĭoase ce aveaŭ numaĭ chipul femeilor se împărtăşeaŭ de masa mea, dar nu şi de inima mea. Dar să lăsăm vorbele acestea, o dulce înger! Trecutul mă face să roşesc şi să tremur!... Mi se pare că mă trezesc din patimă în sinceritate!... Insă adu-ţĭ aminte! Sînt ucigător, cel puţin în opinia lumiĭ.

— Şi ce'ţĭ pasă de lume, aĭ zis, dacă eŭ te iubesc... Apoĭ, mîĭne veĭ fi liber, căcĭ eştĭ inocent.. O! sînt sigură că degetul luĭ D-zeŭ va descoperi inocenţa ta... O dată liber, plecăm de aice, în ţărĭ streine!

— Aĭ uitat că eŭ nu maĭ am nimica.

— Dacă vreĭ tu, Manoilul meŭ, orĭ cînd mĭ-aĭ zice, mîna aceasta va fi a ta. Eŭ am avere mare...; ce este al meŭ va fi al tăŭ... Nu o să fiĭ bărbatul meŭ?

— Lumea o să zică că mă hrăneştĭ tu.

— Ce'mĭ pasă de lume?

— Conştiinţa mea?

— Conştiinţa ta? Dar este întemeĭată pe prejudecăţile lumiĭ. Vom merge la moşiile mele, care sînt largĭ şi frumoase. Eŭ voĭ fi fericită pretutindene unde veĭ fi tu. Vom lucra pămîntul. Tu nu veĭ ur-

mări vîeața vagabondantă a slujbelor, nu'ĭ așa? Trăind la țară ne vom deda la o vîeață dulce pastorală; vom avea cărțĭ carĭ să ne distragă, ne vom cultiva spiritul... și amorul va face din inimile noastre, niște modele demne de paradis... In cîțĭ-va anĭ, cultivînd moșiile vom îmbunătăți starea locuitorilor; vom face mult bine; șĭ-apoĭ în scurt veĭ face stare tu însuțĭ și starea aceea va fi a ta. Apoĭ, tu nu știĭ Manoile! Tu nu eștĭ sărac pre cît gîndeștĭ... Moșia ta s'a vîndut la licitație; dar unchiul meŭ a cumpărat-o pentru tine.

— Adevărat?

— Eŭ am scris acturile.

— Ah! Zoe, eștĭ încîntătoare!

— Nu, zi'mĭ că am cuvînt.

— Tot cuvîntul, îngerul meŭ!

— Vezĭ așa, acum eștĭ cuminte!

— Dar judecata?

— Eștĭ inocent, Manoile; și nu aĭ a te îngriji.

Secretarul poliției intră în cameră.

— Doamna mea! este timp... Măria sa Doamna te așteaptă!

— Viŭ.

Acest trimis se închină și eși.

— Vroĭam să te văd, însă nu puteam să

răzbat aice, zise Zoe, care vru să'mĭ esplice aceasta... Atuncĭ m'am dus la Doamna, ĭ-am căzut la picĭoare; ĭ-am spus că eştĭ inocent, că vroiŭ să te văd... Doamna este un suflet bun şi nobil... M'aŭ luat, şi am venit împreună aice... Este afară, mă aşteaptă... Adio Manoile; o să fiĭ liber, saŭ dacă ursita nu va avea îndurare, oh! te voiŭ însoţi, Manoile, în exil şi în mormînt!

7 *Februare*

Iubite B..

De două zile s'aŭ întîmplat atîtea lucrurĭ cît mi se pare că visez!

Erĭ era să es înaintea judecăţiĭ; la două-spre-zece oare, poliţia veni la mine; mă puseră într'o trăsură închisă şi merserăm la Divan.

Domnul, numise o comisie înadins, compusă de cincĭ membri dintre persoanele cele maĭ onorabile. Cînd intraĭ în sală toţĭ judecătoriĭ aruncară ochiĭ asupra mea, şi păreaŭ că compătimesc cu mine. Adevărul este că opinia publică este luminată de o zi, mulţămită femeilor!

Mărioara şi servitoriĭ mortuluĭ eraŭ aci.

Aceasta purta negru; fața eĭ, altă dată strălucitoare de frumusețe și frăgezime, acuma era veștedă, încrețită și vînătă; privirea eĭ stinsă și sperioasă.

— Femeie! întrebă prezĭdentul, un boĭer gros cu ochĭelarĭ, unde te-aĭ născut?

— In Bucureștĭ.

— Care'țĭ este meseria?

— Cusutoreasă.., modistă.

— Cum te chĭamă?

— Mărioara din botez...

— Iar din gura oamenilor, Nebiruita! strigă un gamen dintre auditorĭ, și toată lumea rîse.

— De cîțĭ anĭ eștĭ?

— Două-zecĭ.

— Pentru ce acuzezĭ pe acest om, cu ce îl doveleștĭ și de unde îl cunoștĭ?

— Il acuz ca ucigător al coloneluluĭ P...; am auzit gemete în camera coloneluluĭ; am alergat, crezînd că este bolnav... Dar abia am deschis ușa, și am văzut un om furios eșind din casă... Acel om mi se păru să fie Manoil... Intraĭ în cameră și aflaĭ pe colonel înecat în sînge și cu un cuțit în inimă; ĭaŭ cuțitul, îl privesc, era cuțitul luĭ Manoil... Pe Manoil îl cunosc de cîte-va zile...

— Acuzatule, cunoştĭ cuţitul acesta?
— Este al meŭ, făcut de comandă la Paris, cu firma mea pe el.
— Dar tu, Mario, cum aĭ ştiut că cuţitul acesta este al luĭ Manoil?
— Pentru că'l văzusem la dînsul acasă.
Nu'ţĭ voĭ scrie urmarea procesuluĭ acestuĭa, fiind lungă şi neînsemnătoare, destul că după acuzarea femeiĭ acesteĭa, judecătoriĭ începură a se îndoi despre inocenţa mea.
Eram uluit. Advocatul mă apăra răŭ. Punctul principal era să dovedesc, de la mĭezul nopţiĭ pînă a doua zi la zece seara, cum mĭ-am întrebuinţat timpul; fiind că uciderea pentru care eram acuzat se făcuse în acest spaţiŭ. Din nenorocire, oarele aceste le trecusem singur. La mĭezul nopţiĭ, plecase Zoe şi Frosa; Gherman nu ştia cum am intrat; numaĭ Ana ar fi putut mărturisi, şi aceasta fugise.
— Este vinovat, şopti unul din ascultătorĭ, vedeţĭ că nu ştie ce să răspundă.
In timpul acesta, uşa se deschise repede; o femeĭe intră strigînd: Aşteptaţĭ! Aşteptaţĭ!
Era Ana.
— Eŭ sînt fiica uneĭ femeĭ sărmane.

Muma mea de vre-o două zile nu mîncase nimic, căcĭ n'aveam pe ce cumpăra o bucată de pîĭne. Lacrămile eĭ îmĭ rupeaŭ inima, dar n'aveam nicĭ o putere! Cum s'o scap? Imĭ veni în minte o idee amară... Hotărîĭ să'mĭ vînd cinstea pe o bucată de pîĭne, ca să scap vĭeaţa maică-mea... O rugaĭ să mă ducă la d. Manoil. Ea se împotrivi; eŭ o rugaĭ; foamea o birui, şi în sfîrşit mă duse ea singură acolo unde îĭ zisesem. D. Manoil îĭ dete preţul...Mumă-mea, lăsîndu-mă acolo, plecă! Eĭ bine, de la mĭezul nopţiĭ pîn'a doua zi la zece oare, am fost împreună, şi d. Manoil nu a eşit din casă... Iar cînd poliţia a venit să'l aresteze, m'a aflat acolo.

Vorbele aceste făcură o impresie străină asupra judecătorilor.

— Cum o să dovedeştĭ cele ce zicĭ? întrebă prezidentul.

— Poate spune chĭar femeĭa asta, zise Ana, arătînd pe Mărioara. Ne-am întîlnit acolo, la d. Manoil; ba încă dumneaeĭ pretindea să fie amoreaza domnuluĭ Manoil, şi pe mine mă lua în batjocură. Dacă vroiţĭ să maĭ aveţĭ dovadă, chemaţĭ şi pe maĭcă-mea, şi vă va spune.

— Unde e maĭcă-ta?

— Este aicĭ afară.

Aproziĭ chemară pe muma Aniĭ. Aceasta intră şi măturisi că este adevărat.

— Toate aceste sînt bune, răspunse prezidentul; dar trebuĭe să dovedeştĭ că în adevăr aĭ fost cu dînsul pînă la ziuă.

— Fata asta este necinstită! strigă un băĭat palid de mînie. Nu daţĭ ascultare vorbelor eĭ, boĭerĭ! Ea minţeşte şi înşală!... Să vedeţĭ, cinstiţĭ boĭerĭ! Mĭ-era dragă; dar ce dragă, m'auzĭ!.. Şi ea, şireata, zicea c'ar muri pentru mine!.. Mincĭunĭ! Duminică seara se duse la omul acesta, însoţită de mumă-sa, să se vîndă!.. Eŭ ĭ-am bănuit... Apoĭ mă luaĭ după ele; ele intrară în casa d-luĭ; eŭ stătuĭ la poartă. Peste cîte-va minute, mumă-sa eşi; ea rămase acolo;... eram să nebunesc! M'am pus să pîndesc la poartă... Iată că D. Manoil, ese însoţit de alţĭ oamenĭ şi de cîte-va femeĭ cu măşcĭ; nicĭ una din aceste nu semăna să fie Ana... Atuncĭ, alergaĭ în casă; fata asta se culcase în patul d-luĭ Manoil! Iar eşiĭ la poartă, fără să ştiŭ ce fac; era un'spre-zece ceasurĭ. Atuncĭ D. Manoil veni încă cu altul; maĭ pe urmă două muĭerĭ cu măşcĭ; omul eşi iar; cele două muĭerĭ şezu aicĭ pînă

ce bătu mĭezul nopţiĭ la Bărăţie; apoĭ se duseră. Atuncĭ, vruĭ ĭară să mă încredinţez dacă una n'ar fi Ana; intru pe unde ştiam locul..., mă uĭt în casă..., era culcată tot în pat!.. Turbaĭ!.. Imĭ veni în gînd să puĭ foc casiĭ; dar nu aveam cu ce! Mă puseĭ la pîndă în curte, cu ochiĭ la ferestrele unde era Ana... Văzuĭ două umbre pe perdele şi căzuĭ în ninsoare, plîngînd!... A doua zi, d. Manoil eşi din casă; mă luaĭ după el, cu gînd să'l bat, saŭ chiar să'l şi ucid ca să'mĭ răsbun... El merse pe icĭ pe colo, unde abĭa intra şi apoĭ ĭar eşea; apoĭ şĭ-a luat drumul la Băneasa...; acolo eram...

— Destul! zise prezidentul. Aĭ spus tot ce trebuĭa să ştim.

— Stănică! zise Ana, ĭartă-mă!

— Tacĭ! Tacĭ! Şi fugĭ din ochiĭ meĭ, fată pîngărită! Tu aĭ rupt inima mea!... Nu puneţĭ temeĭŭ, boĭerĭ, pe vorbele eĭ, ea minte!

Judecătoriĭ intrară în camera de consiliŭ. După cĭncĭsprezece minute eşiră şi declarară în unanimitate că sînt inocent, însă fiind că pricina nu s'a isprăvit încă, să fiŭ chezăşuit a mă întoarce la Divan, cînd voĭŭ fi chemat, spre a da oare carĭ

răspunsurĭ la întrebările ce mi se vor face. Tot de odată, poronciră arestarea Mărioareĭ şi a servitorilor coloneluluĭ ucis. Cînd eşiĭ afară, uniĭ mă sărutară, alţiĭ mă purtară în triumf.

Acasă, mulţime de oamenĭ veniră să mă vadă. După aceştia, Ana.

— Ano! Mĭ-aĭ scăpat maĭ mult de cît vĭeaţa!...

— Domnule Manoile, eraĭ nevinovat... Şĭ-apoĭ, d-ta fuseseşĭ atît de bun pentru mine!...

— Ţĭ-oĭŭ fi recunoscător... Dar fapta asta este prea mare ca să pot să ţĭ-o plătesc.

— Nu vreŭ nimica; mulţămirea că te-am scăpat este destul... Sărmanul Stănică! A făcut un bine, fără să ştie... Durerea luĭ îmĭ sfîşia inima! Dar, pe urmă, ĭ-am spus adevărul; l-am împăcat... M'a trimis să'ţĭ cer voĭe să vie să te vadă...

— Să vie, Ano! Mĭ-ar face plăcere să'ĭ strîng mîna.

— Două dame vor să intre! zise Gherman.

Frosa şi Zoe.

— Aĭ scăpat, îmĭ ziseră ele.

— Nu'ţĭ ziceam eŭ că eştĭ inocent? zise

Zoe. Manoile, cît aĭ suferit!.. Dar în sfîrşit aĭ scăpat!.. Unde este fata aceea ce s'a dat pentru tine, să'ĭ mulţămesc... Dar aşa'ĭ Manoile, că tu n'o ĭubeştĭ cu inima, pe fata aceea?

— Nu Zoe; fata asta este aicĭ; ĭat'o.., întreab'o, şi ea îţĭ va spune...

Ana spuse istoria eĭ; Zoe o sărută, şi'ĭ făgădui că'ĭ va da toată protecţia eĭ.

Stănică se arătă la uşe.

— Iată'l, strigă Ana.

— Stănică! îĭ ziseĭ, de astă-zĭ mă însărcinez cu fericirea ta... Ana o să aĭbă o zestre ca o fată de boĭer; tu veĭ fi răscumpărat de la stăpînul tăŭ, şi-apoĭ slobod, şi soţ fericit al Aniĭ.

Copiiĭ se îmbrăţişară şi plîngeaŭ de bucurie.

9 Februare

Mărioara erĭ, chĭemă pe Zoe de la închisoarea unde se afla.

— Simţ că o să mor, îĭ zise ea. Manoil este inocent: eŭ am ucis pe colonelul P..., înadins, ca să pĭerd pe Manoil...; pentru aceasta ĭ-am furat cuţitul săŭ...

— Mărioară! Nu te voĭŭ întreba de-aĭ ucis pe omul acela; D-zeŭ te va judéca...,